

CSAPATMUNKA

Kérdezhetik sokan e kitüntetésdömping idején: valóban van nálunk ennyi élzem, kiváló dolgozó, sikeres kollektíva? Attól függ, mihez mérjük. Lehet, hogy termelékenységünk, technológiai fegyelmünk elmarad a legfejlettebb országokétól, mégsem jogosultlan az egymással, vagy saját tegnapi eredményeinkkel való összehasonlítás. Lehet, hogy az összeállításunkban szereplő kollektívák eredménye világnyi összehasonlításban kevésbé lenne csillogó. Az is bizonyos azonban, hogy ők hazai mindennapjaink lehetőségei, feltételei közt érték el, amit elértek. Megérdemlik

tehát az elismerést, a biztatást, törekvéseik igazolását.

Eredményeink zöme csapatmunka gyümölese. Ez igaz, ha malomipari gépek karbantartásáról, hőrcsögbundák gyártásáról, új korrózióvédő vegyszerek kikísérletezéséről, netán a gazdasági és termőhelyi adottságoknak leginkább megfelelő termelési szerkezet kialakításáról van szó. Részben van benne a vezetők jó koncepciójának, következetes irányításának, ellenőrző figyelmének éppúgy, mint a beosztottak hozzáértésének és szorgalmának. A közösségben nemcsak munkások, hanem emberi kapcsolatok, vidám ünnepek, megosztott bánatok is összekapcsolják az embereket. Szerény lehetőségeinkhez mérten hét kitüntetett kollektíváról adunk pillanatképet.

Eszterga, rokkantkocsi, Mikulás

Még Mikulás is voltam — mondja Kátai János, a Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat karbantartó brigádvezetője. Mutat is egy fényképet, a piros sapka és a fehér bajusz közül csak a szemüvege csillog ismerősen.

— Az öregek napközi otthonában rendezték ezt a Téli-ünnepséget. Nyolcvankét—nyolcvanöt éves nénikék is voltak. Mondtam nekik: gyere ide, kislányom! A többiek szerint jól sült el, sokat nevettek az idős emberek.

Persze ez csak egy kedves epizód a számtalan közül, amely a Vállalat Kiváló Brigádja címmel kitüntetett Május 1. és Pétőfi Sándor brigádok tagjaival megesezt. Munkájuk komolyabbik oldala a malmok, keverőüzemek berendezéseinek javítása, karbantartása. Három városba járnak, tevékenységük nagy szakértelmet, gyakorlatot, olykor nehéz fizikai munkát igényel.

— Például?

— Hengercsere esetén a hengerek kiszedése. Egynek-egynek a súlya 250—370 kilogramm körül van. Van olyan malom, ahol ezt még mindig fogd meg, ereszd meg módszerrel kell csinálni. De ott is meg kell feszíteni az izmokat, ahol csak egy villanymotort emelünk ki a helyéből. Kiderül, a hőmezővásárhelyi és a csongrádi még facsős malom. A szegedi félpneumatikus, a makói pneumatikus. Az is csak azóta, hogy tűz pusztított ott, s korszerűbbre építettek újjá.

— A csongrádi malom idén lesz 100 éves. Régi formájára alakítjuk, ez is a mi munkánk. Még a diszlecek, védőburkolatok is olyanok lesznek, mint új korában — 100 éves fénykép alapján csináljuk.

Gajó István munkaversenyfelelőstől hallottam, hogy nemcsak „regésitene”, hanem újítanak is. Tavaly a két brigád összesen 24 újítást adott be.

— Az újításaink zöme munkavédelmi jellegű. Például korábban a védőburkolatoknál 6 centinként volt a lécz, de még így is közé fért a dolgozó kezé. Kieserítettük, most 25 milliméterenként vannak a lécek. Kellemetlen volt, hogy régen a védőburkolatokat szögelték vagy csavarozták. Ha valaki le akarta venni, mondjuk, az ékszíjat, előbb a burkolattal kellett bajlódni. Most nyithatóak, pillanat alatt eltávolíthatók. Tetünk védőburkolatokat a transzmisszióhoz is, mert úgy láttuk, magasabb embert fejbe vághat. A másik fajta újítás, hogy a gyakran régi elmaradott berendezések hatékonyságát fokozzuk, kényelmesebbé tesszük a munkát. A Tisza-malomban volt például egy 40x40-es cső, amibe az emeleten ömlött bele a liszt, egy szinttel alatta kellett zsákolni, s ezen az alsó szinten lehetett elzárni is. Ha két-három napig nem zsákolta, a többméteres lisztoszlop belekeményedett a csőbe. Szerkesztettünk egy olyan elektromos sübert, amelyik fönt zárja el a liszt útját, így a cső üres marad.

— Nem zavarja-e munkájukat anyag- és alkatrészhiány?

— Ami hiányzik, elkészítjük magunk. Egyébként szocialista szerződést kötöttünk az egyes üzemek kollektíváival, hogy mire megyünk az időre beprogramozott karbantartásra, biztosítják a szükséges anyagokat. Ez nekik is érdekük, hiszen minél kevesebbet állnak a gépek, annál többet termelhetnek.

— Milyen a kapcsolatuk a termelőbrigádokkal? Termelők és karbantartók közt gyakori az ellentét.

— Szerződést kötünk a termelésben dolgozó szocialista brigádokkal, hogy segítjük egymás munkáját. Például közösen tárujuk föl az egy-egy munkahelyen levő baleseti forrásokat. Segítünk megvalósítani a termelésben dolgozók újításait.

A többi megint csak a munkaverseny-felelős felsorolásából idézzük: négy kommunista műszakot vállaltak a kongresszusi és felszabadulási munkaversenyben. A felszabadulási évfordulóra a többi szocialista brigádnak négyrészes előadássorozat szerveztek szabad hazánk négy évtizedéről. Fejenként 120 óra társadalmi munkát teljesítettek tavaly. A természetjáró szövet-

ségnek tagozata működik náluk. Ünnepi műsorokat adtak elő, verset mondanak, kispályás labdarúgóversenyt szerveznek. Felújították a vállalati üdülőt, kulcsos házat.

— Rokkantkocsit készítettünk két mozgássérültnek. Ellátjuk a „szervizet” is, ha elromlik, csak szólnak, s megyünk megjavítani. S ha már ott vagyunk, mást is megjavítunk — legutóbb például a nagykaput. Az öregek nanközijében székeket, asztalokat.

Hogyan jut mindeerre idejük?

— Családjaink is összejárnak, megértik a törekvéseinket. És nincs a brigádtagok közül senki, aki kihúzná magát a közös munkából.

T. I.

Változó igények — változatlan minőség

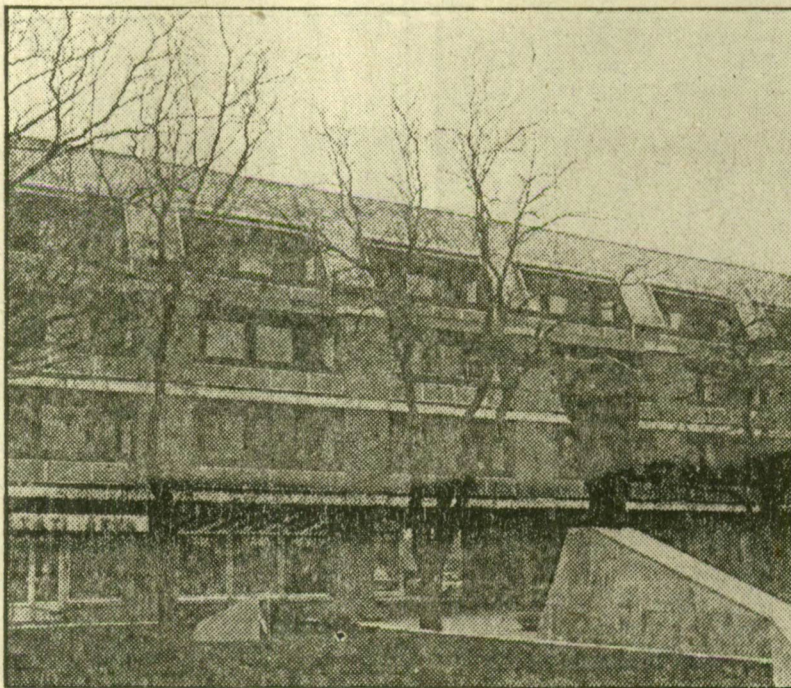
Azt mondják, a jó kereskedő vezérelve „mindent a kedves vevőért”. Úgy látszik, a Csongrád Megyei Tervező Vállalat szakemberei sem röstellik a „szomszédtól kölcsönzött jelszót” a maguk gyakorlatában alkalmazni, imígyen átfórmálva: mindent a megrendelőért. Elvégre, nekik is vannak a kínált portéka után érdeklődő kuncsaftjaik, akik ráadásul — a beruházási piac szűkülésével — a korábbinál jobban megnéznek, mire költik kevés forintjaikat. S ha az „áru” nem tetszik, könnyebben keresnek mást, mint néhány évvel korábban. Ám, ha jobbat és többet is ajánlanak nekik, biztos, hogy maradnak. Szeretünk változni.

Ezt felismerve a Csomiterv rendszeresen készít a leendő megrendelőknek többváltozatos tervjavaslatot. Székkutatson már épül az az iskola, amelynek környezetére — a kijelölt területre — alternatív beépítési ajánlati tervet nyújtottak be a községi tanácsnak, s a testület döntötte el, melyik megoldást választják. Nagymágocson a kastély közelében a tanácsháza környékének beépítésére háromféle megoldás tervrajza alapján mérleghettek a községi lakói, milyen épülettípusoknak adjanak zöld utat, hogy az új falukép illeszkedjen a patinás műemlék hangulatához. A döntés előkészítése azt is jelentette, hogy a tervezők nyílt társadalmi vitára bocsátották elképzeléseiket, s amiben végül is a község lakóival rendezett fórumon megegyeztek, közösen elfogadott álláspontra, a közizlés — szakemberek formálta — elemévé vált. A javaslatokból megrendelés a megrendelésekből tero... s mindegy milyen értékű terv lett, megbecsülik, hiszen sok kicsi sokra megy. A változó körülményeket és a tervezők vállalkozókészségét érzékelteti, hogy az elmúlt évben 34 százalékkal több kiviteli tervet készített el, mint egy esztendővel korábban, ugyanakkor az árbevételük kevesebb volt, mint 1983-ban, annak csak 38,2 százaléka. Mindez persze nem jelenti, hogy a Csomiterv rosszabbul dolgozott, mert az említett bevételt az előző évinél jóval kisebb létszámmal érték el. Az egy dolgozóra jutó termelési érték ugyanis 102 százalékos volt, míg a vállalati eredmény a tervezett 5 százalékkal halad-

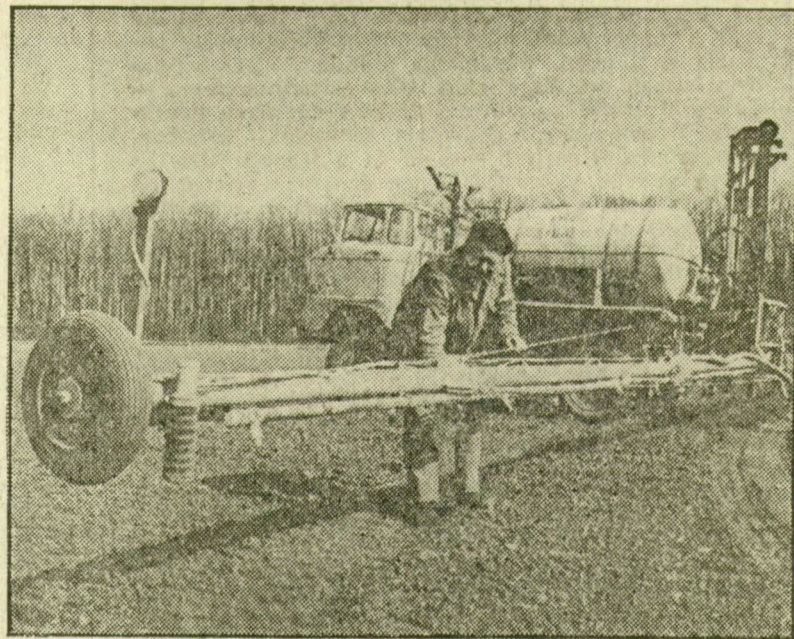
ta meg. A „kisebb létszám” sejteti, hogy voltak, akiktől búcsút kellett venni, aki pedig maradt, lépést kell tartson a követelményekkel. A több munkáért több pénzt elv alapján a nemrég bevezetett teljesítménybéres elszámolás jól vizsgázott. Jelenleg a dolgozók fizetésének 26,1 százaléka a jobb munkavégésért adható — vagy ellenkező esetben visszatartható — mozgóbér. A fizetési boríték egyben a legjobb személyzetis is.

A vállalat megteremtette a lehetőséget annak, hogy szakemberei minél jobban — országos és nemzetközi elismertséget is szereve — kibontakoztathassák alkotó fantáziájukat. A magas színvonalú napi munkákon túl rendszeresen készülnek pályaművek a Csomiterv tervezőasztalain, s hogy milyen értékűek, jól bizonyítja, hogy tavaly Kiss Lajos Mongóliában nemzetközi pályázaton első díjat nyert. Somoskői Sándor a Veszprém nyugati városrészes rendezésére kiírt országos pályázaton kapott második díjat, a szegedi Holt-Maros környékének rendezését szolgáló pályázaton sikerrel szerepeltek Szemerey Márta és munkatársai, valamint Hévízi Miklós és munkatársai. A Hódmezővásárhelyi Susán városrész beépítésére meghirdetett országos pályázaton a díjazottak közt volt a mongóliai „trófeát” elhozott Kiss Lajos.

IGRICZI ZSIGMOND

Hosszú út az egyensúlyig

Sok gyengébb téeszben látam már tetszetős, sőt hivalkodó irodát. Az ajtókon ott díszes betűkkel áll a vezető neve, összes tisztségük. A sándorfalvi Magyar—Lengyel Barátság Tsz-ben még a nevet sem írják ki az ajtóra, mégis első szóra tudja mindenki, kit hol kell keresni.

Deák Sándor ötvenöt éves, a juhászat vezetője. Élete és a téesz története összefonódik. Ahogy ő mondta:

— Mindig ott voltam, ahol a sűreje volt. Negyedszázada léptem be, a harmincévesek teniakarásával, hitével. Akkor

még több téesz volt a faluban. Én a Rózsa Ferencbe mentem, amely legkorábban, 1949-ben alakult. A második nekilendüléskor, 1960-ban másik három közös gazdasága is lett a községnek, az Aranykalász, a Béke és az Új Élet. Magyar—Lengyel Barátság Tsz 1974-ben lettünk, amikor sorozatos egyesülések után a négyből egy közös gazdaság alakult. Cikkcakkos úton jutottunk el a mostani kiegyensúlyozott gazdálkodásig. Ebben a sok szakaszban voltak törések is, gyenge termések, vesztéses évek. Az elején, a munkaegyesítés rendszerben igen keveset kerestünk, sokszor „ugrott” az év végére az ígért 20 százalék. Más volt akkor az eszközellátás, sok fogattal dolgoztunk rengeteg takarmány fogyott. Fogatosként kezdtem, aztán lettem növénytermesztő brigádvezető, dolgoztam a műhelyben is, harmadik éve foglalkozom a juhászattal. Ebben az a szép, hogy még ezek a szikes legelők is hoznak egy kis hasznot, tavaly például ebből is jött több mint egymillió forint. Sokat segített ezen a gazdaságon a hozzáértés és következetes vezetés. Az előző korábban a közvetlen főnököm volt, lelkiismeretes fíradhatatlan embernek ismertem meg. Igaz, a többiektől is elvárja a becüsletes munkát. Akitől hiába várja, azzal „orombá” is tud lenni. Elfogadjuk a stílusát, mi milyennek ismertük meg.

Kiss Ferenc traktorosként kezdte, 1964-ben került a felszámolt gépállomásra az Új Élet Tsz-be. Volt teherautó-sofőr, 1971-től a szolgálati kocsi vezetője. Azt mondja, az eredményeket az hozta, hogy a tagok szorgalmát tehetséges szakmai vezetés fogta egybe. Még így is el kellett telnie egy pár évnél, mire az eredmények is meglátszottak. Most már más munkahelyekkel is versenyben vannak. Sándorfalván sok az eljáró, jó néhány más helyi cég van; különösen arra büszke, hogy a téeszben lehet a legjobban keressni.

Kereszturi István elnök húsz éve tevékenykedik a mezőgazdaságban. A sándorfalvi téeszbe 1976-ban került. Két évig volt főmezőgazdász, majd felkérték az akkor „végnapjait élő” gazdaság vezetésére. Reális lehetőség volt, hogy beolvasszák őket a szegedi Felszabadulás Tsz-be. A megynél azt mondta neki: akkor nyissa rájuk ismét az ajtót, ha eredményt tud felmutatni. 1978-ban már bemehetett hozzájuk. Azóta stabilizálódott a gazdálkodás. A tavalyi év 25 millió nyeresége az ő adottságai mellett szép eredmény. Nem rendkívüli — minden mezőgazdasági nagyüzemnek megvan rá a lehetősége, amelyik megtalálja a közgazdasági és termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezetet. Ha ehhez akarat is párosul, ki lehet emelkedni az átlagból.

A téesz munkáját, eredményeit hozzáértők értékelték. Bár a díjat még nem adták át, a döntés már végleges: 1984. évi munkájára Kiváló Termelőszervezet címet kap a sándorfalvi Magyar—Lengyel Barátság Tsz.

TÓTH SZELES ISTVÁN